

Franckesche Stiftungen zu Halle

**Cesta Pokoge to gest, Prawý, neomylný, gediný
prostředek, kterýmž Cýrkew Božj w pokogi, swornosti, a
lásce, zachowáná [!] býti m°už: za přjcinau ...**

Comenius, Johann Amos

Lešno, 1637

Kapitel

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:obv:ha33-1-228742](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:obv:ha33-1-228742)

Pokog co gest? A gal milý?

Pokog, gest a slowe způsob takowy / w kterémž
člowěk (aneb giny Twor) wěcy swych libě sporá-
dání magé / woliwě ge^o a bezpečně, bez překážky ginych.
vžívati můž. (Pax est tranquillitas libertas.)

Takowy způsob milý gest každému stvoření. Proto že
wšecky což w bytu gest / bytost swan miluge / a toho co gj zdra-
žuge, rádo wšiwá: Wšsem tedy člowěk / gakožto rozumný
twor. Odtudž Augustinus napsal: Interroga omnes homi-
nes, Vis pacem? uno ore respondebit tibi genus humanum,
Opto, cupio, amo, volo: Žeptej se (pry) wšech lidí / Chceš
pokogi? gedněmť wšy odpowj pokolenj lidště / Winstugi, ža-
dám milugi, chce (in Psal. 84.) Odtud také gest / že wšsi-
člni za nenašiti hodného saudy toho / kdo pokog russi: nýbrž
že y ti křečj geg russi / za ty widjní býti nechcej aby russi / ale za
ty křečj ho hledagj; gakož pak gisté gest, že hledagj y oni,
swým způsobem. Několičko zagisté Eliáš lidu Izraelskému
pokoge žáda / ale y Achab: w tom napřed gedem druhému dá-
ti nechce (3. Král. 18. 18.) Ne gen Krystus pokog schwaluge /
a lidi pokogne blahostawj / a když lidé tomu což by jim ku po-
kogi staušilo rozuměti nechcegi, pláče (Mat. 5. 2. Luk. 19. 42.) ale
y Samzeowé a Žakonnicy Nepokogů a bauřek se bogj, a ge předs-
cházegj (Jan 11. 48. Luk. 23. 5.) Nýbrž y sám Satan miluge to aby
w pokogi byly wšecky wěcy / kteréž má (Luk. 11. 21.) Wšsem
tedy nepochybně gest / že lidé w Cýrkwi postawenj / a Slowem
Bosjim oswjcenj / pokog milugj / a aby bez roztržek Cýrkew by-
la, žadagj / y to ole možností swé opatrugi: lečby kdo práwě
přewráceeny byl / a z wmysla se za nástrog Satanu buřiči pro-
pugčrowal. Ale odstup smýšleti / aby kdo tak bezbožný bý-
ti měl.

B ij

Xpeng-

pay.
53.
Lg.

rovní se s nimi w smyslech/wězen/m.wyhaněním.smrtmi wse-
ligatými, trápěj a trápěj. Machomet pak swým následo-
wníkům hned za práwo to wydal / Alkoranu Sswolj hágití :
tak že oni žádného gineho důvodu Wsry swé, ani nemagjce ani
neobagjce/ než swa proti Křesťanům wjstězi wj/tjm sobě Mysl a
Swědomj swé pokogj. Tato cesta gest wraždlna/práwe
Zaynowská.

Druhá ku Pokogi w Náboženstwí cesta / kteréž také
ohleduge wtip lišty/gest mjměgšj/bez krowe prolěwánj : a slo-
we Hadánj o Wsru/ když strana stranu vhadati a kmlení
přiwěsti / a neb vhaněti a wsechněm dobrým z ošklíwiti, se
snajuge. Tak Saryzeowé a Saduceowé s častými Otázkami
na Krysta přicházegjce/zahanbiti ho hledali : až y řikali / zdali
nij dobře nepravíme/že sy ty Samarytan a šabla máš² (Jan
8. 48.) Posluchače pak geho rozpakugjce, řikali : šabelstwí
má, a bláznj : co ho poslauchate? (Jan 10. 20.) Item, Zda-
li kdo z Bnjzat wvěřil w něho/a neb z Saryzeu² než šastup ten,
kterýž nezna šákona/zlořečenj gšau (Jan 7. 48.) Tak za Apo-
stolů powstawali mnozy/ kteříž nepowolugjce zdravým řečením
Pána našeho Gezurkysta, a tomu wčej kteréž gest wedlé po-
božnosti, nemaudrost, (gim se wšak zdálo že maudrost) pro-
wodili při Otázkách a hádkách o slowa (1. Tym. 6. 3. 4.) Tak
na Sněm Tyceňstý mnoho Silozoffů pohanstých se postavilo/
tjm wmyslem aby s Křesťanstými Bněžimi se hadagjce / wtipu
swého ostrofi i agazyta wýmluwnosti dokazowali / a chytrými
lapackami Wsry našj sprostnost zapletali (Hist. Tripart. 2.
Bap. 3.) Tak potom dále, čím se Křesťané wjce na rozdišné při
Wsre smysly rozcházeli/tjm wjce dysputacy a hádek bylo: Šwě-
stě teč ode šta let / tak že walcěnými a hadecnými Spisy swě-
naplněn / když každá strana proti giným hřimá, pisse, řičí, ha-
nj, tupj/bez mjrj a konce.

B iij

Třetí

Třetí cesta gestě mjrnějši gest / Když kdo aby to
 svým Náboženstwj pokog měl / jirany druhé mrdowati, aně
 se hádati s nj nešádá: nej toliko se od nj, a neb gi od sebe / oddlu-
 čuje / aby s nj spolku a obecnstwj neměl. (To stowe Ře-
 cky Schisma, Latíně secta, Cesty Roztržka / to gest Oddělení,
 oddělení, odlaučení se od gíných / a neb gíných od sebe.) Ono-
 no učinil Geroboam / Když boge se aby lid geho do Geruzaléma
 k službám Božím chodě nenawrátil se ku poslušenstwj domus
 Dawidowa / obzwaššeni Chrámy wystawěl, a w nich smysle-
 nau podle mozku swého Boží službu wyzdwihl: a tak učinil w
 lidu Božím Roztržku / kteráž potom nemohla býti naprawe-
 na / až do wywrácení obogjšho Kralowstwj (3. Kral. 12.) Dase
 pat Biskupowé Židowští / kdekoli se s nimi w gegich Saryzeg-
 stem Náboženstwj nestrownawali / ty wylučowali ze Sstol: gals
 se y Krystu Panu, y Apostolům geho stalo. A mezy Křesťa-
 ny začalo se točej diti hned za Apostolů / je se trhali, a od lidí
 (Vítelů swých) obzwaššeni sobě gednoty a gména začínali,
 (1. Kor. 1. 11 12.) Ale wjcegi toho potom a gisliwěgi bylo /
 když se pro rozdjlnost smyslu při Artykulch wjry na sekty roztr-
 hali: tak je byli Aryané, Eurychyané, Nestoryané ic. Vybiž
 našli se křešj pro samu žiwota gíných Křesťanů nedokonalost
 oddělili se / prawice je wyhynula z swěta Cyrkow / a mezy samy-
 mi gimi toliko se nachazý. To byli Donatisté, onichž je tak
 smyslili, a k samým sobě Cyrkow přiwazowali / pisse Augustinus
 (de Unitate Eccl. & alibi.) Zůstalo wšak to / po hřichu, do-
 dnes / je téměř wšickni / mezy křešjmi se rozdjlnost smyslu
 neb Řádů nachazý / gedni druhé tupi / a gačo Kacyře neb Sectas
 ře od sebe strkagi / společnost Křesťanstau a lastu bratřstau gim
 wyppowjdagjce.

Biskup Xristý wšech těchto tří Cest wjswá: a wšech ná-
 slyně a newjrně. Nebo y Mocí, mecem a ohněm, Stolicí swé
 bagi:

hási; y Dysputacyjni podpůrcowé geho zastawaggi wienj geho;
y Odlučovanijsm od sebe wsech giných/gakoby sami oni Cyrkwj
wseobecnaui/gini pak wsiickni setrami zadrženi byli/sebe samy
zwelebili/giné z oslilili/a tak sobě odewšad a wseligatyn
způsobem Pokog., bezpečnost, slawu., způsobu hledagi.

Alle wsecky tyto Cesty gsau, předně, Nenaležitě:
Druhé, Edosažení toho čeho se hledá (Pokoge Cyrkwj)
nemožné: nýbrž wšce nepokogů a bauřj tropicý; Třetj přiná-
šegj podwrácenj gedné y druhé strany. Protož žádné
této cesty Bůh w Slozu swém neschwalil, žádné Maudřj lidé
nikdy neoblibowali. Což wkazati přigde.

Nenaležitě gsau/Proto se pocházegj z wášně těla/a z ne-
trpěliwosti, a přchy: Edyž kdo sebe sameho / Rozum swůg /
zdánj swá, naměřenj swá, wsechněm giným za reguli chce
cpati, aby se tjm co se genu widj, zprawowali wsiicknj. Vy-
brž gest to gakěsy proti Bohu se wzpínánj / nechytj wedlé sebe
gineho trpěti, gehož Bůh trpí / a wedlé nas/neb proti nam (po-
dlé sobě známých písčin) stawj. Adyž sagistě Bůh y Baina
y Abela snášj/proč oni sebe snášeti nemagi? proč má někdo nad
Boha maudřegšjim neb horliwěgšjim se dilati? Kterýž také
gest maudřeho srdce (Job. 9. 4.) také oči geho čisté gsau / na
zle věci hleděti nemohau (Abakuk 1. 13.) Protož edyž Bůh
prawj/Mně pomisť gá odplatim (Deut. 32. 35.) Item, Nechte
oběho mšti až do jiné (Mat. 13. 30.) ginak dělaji chytj/neposlus-
šestwj a zpaura gest proti Bohu.

Gsau také wsecky ty tři cesty Nexpůsobně, a hned
Nemožně, k dogitj Pokoge. Nebo přirozně gest, aby se
Každá věc bránila tomu/což gi wybogowati chce. Chceli Mo-
cy, bránj se mocj: a bude trwe wylowanj. Chceli Rozumem,
bránj se rozumem; a budau haďty a swady. Chceli poru-
pym, a od sebe odlawienjm strany druhé / ta bránj se zase lawce-
njm

njm a trhanjm / a bude wěššj zgyřenj a rozdražběnj / až k do-
nalému obogjch proti sobě se zatworzenj. A tu gij rana gest
nezhogitědná / proco že každá strana gij hagi sebe a swěho / po-
bud gi slyš stawa : bud že ma po sobě prawdu, a neb domněnj
prawdy. Prawda zagistě sama z sebe nepřemožená gest (3. Křd.
4. 38.) Lej naproti tomu a Schytraloj (Sophistica) gest pl-
ná austoků, a žwawostj / tak že nikdy neumlkne. To zagistě
gest ta žena bláznivá, střebetná, nesmyslná, nič neměgjcj /
o njs Salomaun (Přjst. 9. 13.)

Mezy tjm / byt v vlacila některým tjm způsobem strana
stranu zdej tjm sobě, neb Cyrkwj Bojž způsobj pokog? Nebo
Rayn odlišiw bratra mělšj Naboženstwj pokogněgšj? nybrž
trápenj Swědomj, až do zausšanj. Židé zamordowawšse Kry-
sta, a rozebrawšse Apostoly; gako v po nich Pahané, Racyřj,
Antykryst, mordowanjm prawych Křecianů, čeho sobě dowe-
dli, a dowozugi? Toho, že Mučedlnjcy umjragjcj Mucitez-
lům swým žiwým, žiwých čerwů w swědomj po sobě nechá-
wagj / a ške ty v po smrti s nimi bogugi: tak že w prawdě wse
trápenj magj křešj trápj / nešli křešj trpj; sly mezy tjm přj-
klad w Cyrkwj zůstawa stále / aby gijnj předeč šepě tymž šle-
pěgemi kračegjce / nepokog sobě v gijnym dělali. Podobně ške
že hadky a dysputacy / zdej gest kdy co postauženo Cyrkwj Bo-
jž? ždali kdy tau cestau roztržky w pokogeny? Wzbuzowany
tjm prostředkem býwaly wšodycy / w pokogowany nitěy : pro-
to že to právě gest od Sacana k roztržkám a užnícym wymys-
šlená cesta / kdy se tak děla, gatk se dělá. Gmenowitě že když
se proti sobě strany oprau / zapomenau obyčegně na cjl / kteryžby
obapolně mjeti měli (genš gest, aby pokogným duchem a s ba-
znj Bojž prawdy wyhledawano bylo) wydagi se wšickni
gen na wywedenj swěho / a poslačenj druhého smyslu. A tu
gij hleda se wšodycy gijných a gijných cest a rozceřj / austupků
a austoků: declaracym, distinkcym, limitacym, excepcym,
konce

Tence nens. Toť se přimšly leť/nevpršmně totiz wykládanj slow
 a mjenj druhé strany/a tře consequency wytrucowanj cyřych
 nemotorných smyslů/horlenj pak proti tomu nemjné; a cnech
 zase na přewrácenost nařkanj. A kdyz wždy každá strana od
 swého obhanj/a druhau čm mūs (treff se neb netreff) stihá, a do
 tělna žene/ta zase vřakuge gať mūs; a tak se společným hone-
 njm a vřkanjm, lapánjm a wynikánjm/doraženjm a odraženjm,
 pachtugj / bez mry a tence, čm dal tjm wsc w sobě wassně
 rozněcugje. Až pak Bůh šjwari se na takowau djeť swých
 blůdnost nemoha/sám w to w trácuge / a na takowě hadrowně
 Dysputowanjky/giné dysputowanjky s tygem neb mečem posyla,
 aby ge rozplasil. Těte milj Těchowě,prošyme wás / Prwnj
 Kapitollů Osmé Knihy Zystorye Cyřkewnj Euzebiorwy : vhlé:
 dáte galy wřet přinášegj takowě Aněžstě swady / a gedněch
 proti druhým dzy powstawanj : tam zagiste to Euzebius ode
 wřeně wyznáwa/že to přčinau býwa dopuštěnj od Boha na
 Cyřkew Protiwenstwj tětých. Ať co staré přklady připo-
 mjnati třeba? Takowáž Bojž žůřiwost/pro takowěz wystupa-
 ty nynj nám na hřbetě ležj:čehož nečytimeli / a w pamatowati se
 nechceme/ čeho to znamenj než že sme (gať tam Euzebius mlu-
 wj) zdřeweněj / a na myšl omámenj, že nás ani ty rany Bojž
 probuditi nemohau? Po sto teď let dysputowano mezy samy
 mi Ewangeliky gať newřale? a gať nemjné? Dobogj strany
 glau nařkanj na trwody/sales/ gyliwost/ calumnie : mezy tjm
 předelawanj / předelawanj / oprawowanj / přitufowanj / a zao-
 řicowanj tychž rozepřj a knih wřawicné. A co tjm zprawe-
 no? Strawily na tom negpředněgšj hlawy(bez počtu gich)sylu
 swau,wměnj swě,šiwoty swě: téměř y Lástu Křestanřkau. Nebo
 z sebe wespolet wydyšputowali wřect u důwěrnost/a rozgřtili se
 proti sobě že k mřu přigjti nemohau : Cyřkwi pak wdělali ra-
 nu (rozřřtu) kteráž sezhogiti nemůže. (Ger.13.18) A gessěně-
 co o Tejě té smyšľletj/a na ni se wraceti/mame? Ach skutek

C

vřá

klá; al / se tu nebyla a nenj / maubrost ea kteráz gde z hůry ! Kdo
 miluvjeymu Bohu odepře! (viz Jak. 5. 14/15/16.) **Problé**
 dag; t na to / a poznawati y oplatawati eo zaijnagi z obogj strany
 pobožnj Theologové : z nichž gest y oswjcený D. Ioh. Matthe
 Meyfartus w Erfurtě S. S. Theol. Professor: kterýž w Dissertacy
 de Concilianda Pace inter Evangelicos w létu 1636. wydané/
 in proximo. 7. 6. klade: Ostrými Spisy různice gen roz
 množeny gsau / a Kány Cyrkwe nevlčeny / ale wjce a
 wjce zgřteny. Et cap: II. 7 2. Obnowuge se / s welikau bo
 lestj pobožnych a porčenj Jozeffa čitedlných / obecne to
 ssermowánj a potykánj. 2c. Eště nenj zapomenu to na
 Turecktwj / Židowstwj / Macedonyanstwj / Pelagian
 stwj / Manichegstwj / Nestoryanstwj / a jiné potwore
 né Načky / kteréz sme sobě wespolek spislali : nezapome
 nuto na wzdučky / vtrčky / posmíšky / kterýmiž sme dru
 hé straně / y w čas kříže a porlačenj gegich / obrizni bý
 wali / Ach že sme býwali ! 7. 3. Odčudž gestě nepřestá
 wagi / wůbec zgewně / y obzwlasseť saukromné doráže
 nj gedněch na duhé : a nad čimž wje a wje bolestiti slusj
 zapletené rozepře / kteréz nenaležj k Wjře / ale k Sstole
 na Cyrkewnj kazatedlnice se wnássegj : y od těch kterých
 sotwa prwnj Theologie začátek položili : což zlobi
 wá gačasy smělost gest. 2c. Odčudž neywětšj Ká
 zánj dšl dysputacymi, otázkami, a podobnými ličidly
 se okrašluge : ale to slepě nevměnj gest. 7. 4. Wsse
 d'o to pak gest proti Zpoffroku / kterýž abychom mjsia
 nedávali ďablu, napomjná (Efes. 4. 27.) a zwlášť
 při Biskupu wadu hněwivosti rěže hanj. (Tit. 1. 7.) 2c.
Anas

A nás pat' do těch labirintů a vsrů přede potahovati
bude M. Martinus² a to pod zámyslem obmyslenj Potoge?
Tich negsai to cesty ku potogi/negsai, ale k' rozbroji wěcneinu.
Nebo? Jeň ohněn se nehaj? Do k' zlostj se nepřemaha? Zádka
hádka se neporaj? ani Rozrška rozrškau newyzdwihuge; ale
Oheň se haj rozmetánjm dímj (Syr. 8. 4.) Zlost se přemaha
dobrotau (Rim. 12. 21.) Swar se ussji mlčenjm (Zal. 39. 3.)
Rozrška se wyzdwihuge Snessenjm a Srownánjm (Am. 3. 3.)
Přestaň nenawiděti; a přestane vražda. Přestaň hlaubánjm
a chytránjm na bližnjho nastupowati; a přestane druhý do
hlubin a vsrů nebezpečných vstupowati. Přestaň se tihati od
něho/a neb dawati gemu k' tomu přjcin; a přestane on od te-
be se tihati.

Vladio, gest wossecka ta troge Cesta Cyřkwi Bojž nebezpe-
čná, škodliwa, a k' wywrácenj slaujcy / gedně straně časně (ne-
obogji) druhé wěcne. Nebo, začneli se nashj, wlačená bý-
wa obyčegně pokorná a tichá strana / Abel: Prorocy, Krystus,
Apostoly, wřp. Druhá mezy tjm strana / ač tu na čas obdrj
plas, wssat sobě naporom zle stele. Cyřkwi pat' Bojž wěcne
gaty odewd wřitek? Wyrhawanjm Zaukole že y pšence bý-
wa tihána swědij Krystus (Mat. 13. 29.) Wybrj že častěgi zku-
ssenj wřazuge. Bistupi w prawdě židowssj Zacyřtwa tuj-
benjm wyčistrowati sobě Cyřkew chycce, čeho tjm dowedli?
A toho, že prawě Bojž Proroky, Krysta, Apostoly, wřejbi-
li. Zle tam newychazy wřutná horlivosť bez wiměj / tdyž se
gi wyda pustj! Paroc také Wiedlnj Krystowy gimage / do-
majwal se je tjm Bohu slauj: gako y dodnes mnohy w Pa-
peřstwu newj ginat. An je ginat gest, wj Bůh / a čyřrdce
těch křejj podle té cesty křerauz onino Zacyřtwnjm nazýwagi /
slauj Bohu Ocěi swych, wějce wssemu což psáno gest w Ds-
koně a Prorocyh / magjce naděgi w Bohu ič. (Skut. 24. 14.)

Skřze Dysphtacy pat' a hadky zapletagi se strany, a zawodj

C ij

ed

od sprostnosti Včenj Božího w Písmích wygweného. Pán Bůh zagistě znage mđlobu přirozenj nasseho, a rozumu zpozdí-
kost/neporauj nam w Písmě swém hlubotých a subrylných zpy-
rowánj : nybrž y kde o welitých a hlubotých tagemstweich
mluwj/napowjda toliko, co se prostičce wěriti ma / ostatek
nám k Třebestě Akademij zanechawage. Ale my tdyž nechces
me než předce gedni nad druhé wje widěti / a do každého blestus
gako noenj maucha do swjčky předce dorážegje / wje swěela než
Bůh podává sobě osobiti/a gine mđlegšj mraťotami zarážeti/
y šepnau obyčegně samých takowých oči / aby (gatk Apoštol
mluwj) od cyle poblaudje, w chylowali se k marnomluwnosti /
newědauc ani co mluwj, ani čeho zastawagj / (1. Tym, 1. 6. 7.)

šisma tolikěž dělati a s tým w celém smysku strowánj ne-
máš, od něho se trhati, také gest Cyrkwi nebezpečné : Proco že
se jim Gednota gegj trhá, a Lašta Břestanská wyprazdňuje /
k neljboštem pat a nenawistem podnět dáwa. Těbo tdekoli
rozdwogenj, aneb roztrogenj, a gatkoli roztrženj gest / tu gđau
mysli různu gedny od druhých, y těch křejš nic wědět nebudau.
Oč gest činiti¹ a gestli co nenawisti hodného?

A protož Bůh w Slozu swém žádné té cesty neschwálil :
žádný také z Mandrych a pobožných nikdy nelibowal / y z těch
samých křejš některými těmi cestami, tažení gšauc / na dyle gjtě
museli ; Ukaze se to. Rayna Pán Bůh w geho wraždělné proti
bratru horlivosti pamatowal : a tdyž se pamatowati nedal / a
předce bratra zabil, sločil mu (Gen. 4. 6. 11.) Na gine také Pro-
roků a ctitelů swých morděre rozdyck y wšech částí trestánj wwo-
dil : gatk Pismo a žyst: Cyrkewj wklazugj se nikdy žádný wtru-
mjt, a blížnjch swých pro wjru trapič, bez pomsty zanechan nebyl.
Těbo Bůh wraždy slawy své typěti nemůž / tdyž jobě kđo nad své
domjm lidšjm (kdež Bůh negcagněgšj stolicy swau postavil)
panowánj olobj. Trogi zagistě wěcy zanechal sobě w mocy své
Pán Bůh (šřřawal Šteffan Polský Kral) Tworití něco z ničes-
ho; Břjšřiti mrtwé ; a Panowati nad Swědomjm lidšjm. A

Maximij

Maximilián Cysár / že hříchů těššího není / gako panowati chće
 ti nad swědomím cizým : A kdo to činí se se na Těln Boží wtírá :
 Protož onoho Gamaliele radu schwaluge Duch Swatý / kterauš
 towarýšům swým , na wyhlazení Apostolů se smławagjícím,
 dal : Prawím wám degre Pokog těmto lidem , a ne
 chte gich. Nebo gestližeť gest z lidů rada tato , aneb djo
 lo toto / rozprchne se : Pakli gest z Boha / nebudete
 mocy toho zkazyti / abyšste snad y Bohu odporní nale-
 zení nebyli (Skut. 5. 3. 8.) Tak y starý swatý Cyrkwě Vůděl
 smýšleli. Tertullianowo powědění známé gest : Religionis
 non est , cogere Religionem : quæ sponte suscipi debet , non vi.
 A Athanasius o Ariansch píše : Invitos ad mutationem senten-
 tiæ coegerunt : quod hominum est suæ causæ diffidentium.
 Non enim gladiis & jaculis , aut militari manu , Veritas præ-
 dicatur : sed suadendo & consulendo. Bezděně (pry) k odmě-
 ňowání smýšlu přinucowali : což gest znamení lidů swé při ne-
 vřagjících. Nebo ne měi a offupy , a neb wogenslau zběh /
 prawda se káže / ale namławáním a razením. Augustinus :
 Nullis bonis in Catholica (Ecclesia) placuit , si quando , in
 Hæreticos licet , usq; ad mortem sævitum est. Záděnému (pry)
 w Katolické Cirkwi nelhilo se , gestli že kdy y proti Bacyřům
 až k smrti žiwosti wjwano. Lactantius pak : Quis mihi
 imponat necessitatem , vel credendi quod nolum , vel quod ve-
 lim non credendi ? Nihil tam voluntarium , quam Religio :
 in qua si animus sacrificantis aversus est , iam sublata , iam nul-
 la est. Fides autem suadenda est , non imperanda. Nocuit
 enim & nocebit semper rigor , & ingenia nostra ut nobiles &
 generosi æqui , melius facili freno reguntur , docendo magis
 quam jubendo , monendo quam minando.

Protož Krýstus Vědníků , ohněm na odporný hřis-
 mati chuwých , potrestal : Ulewte čjho ste ducha (Luk. 9.
 55.) A Apostol dý : Gakož tehdaž (za Izmaele a Izáká)
 ten podle řěla zplozený protivil se tomu kterýž podle

du ha zplozen byl / tak y nynj Ctotj protiwj se se tělejnj dus
chow jni / nepobojnj pobojnym; a ne naodpor tomu. Gal. 4. 29)
Sum mau, Cesty této napslné někdy nelibovali pobojnj a swa-
gylidě / alezlj a bludnj / wssetečnj a wkrutnj : tat je gedem napsal /
Qvzlibet se čia seip sam prodiť : & se extra Ecclesiām , & extra
fidem , esse ostendit , dum alios odit & persequitur propter fi-
dem. Bažda (py) sekta sama sebe prozrazuje / a se bez Cyrkw
a Wjry gest wkazuge / Edy ginych pro Wjru nenawidj a ge trá-
pi. Gatoj pak , Edy Krystus swé do swěta posylage iekl /
Ag gá posylam was gako Owce mezy Wlky (Mat. 10.
16.) patnět gest je gich neposlal trápiti / ale trpěti : proto je
gich neposlal gako Wlky na Owce / ale gako Owce mezy Wlky.
Giz pak nenj powaha Owcy , honiti Wlky / ale Wlků wlasnost
gest , honiti , dráti , žrati , tiché a newinné Owčky. Té tedy
cesty Wlkům a diwotým Sselmám Žreštané prawj zanehegeť :
w stačě swém Krystus krotkost mjeti chce , aby Wlk s beránekem
a parduz s kozlákem leželi / Krawa pak a Nedwědice spolu se
pasli (Jz. 11. 6.)

Druhé cesty , strze žadky / také neschwaluge Bůh. Mluw-
ze prawdu (dj strze proroka) každý s bližnjm swým / prawy a
Pokogny saud wynášsegeť. Prawdu a Pokog milug
to (Zach. 8. 16. 19.) Zle , pokogny saud gedni o druhých ma-
me wynášseti : Prawdu a Pokog milowati? Nemiluge pak
ani prawdy ani pokoge oprawdowě / Edo obogjho nemiluge
spolu : proto je to obe spogil Bůh. Giz pak patnět gest / je
pokoge nemiluge / Edo prawdy hledá strze Nepokog a swary , a
strze nepokogne bližnjch swych posuzowanj , přemjtanj , walcho-
wanj , tupenj , haněnj : gatj se w hadrowných těch dysputacých
a spjlych nad njm dēge. Krystus Wcednjky swé lasce , tichos-
ti pokore , wál / swarům newál : a Aposstol gedmáw lastu
wsseligatemu wmenj předstawil (1. Kor. 13. 2.) Zteráz pone-
wadj

Wadź se strze Swary a hańby wras : čeho to znamenijm nej se o-
ny Satanu gnyss glau / k kažej dila Bozjho ! Protos Jakub
Apostol smele wypowiedel / že takowe mezy Křestjany ha-
drowanj, a s. be wespolet dráždenj (což sobě někteřj za-
swolassij Vmėnj a maudrost potkladaj (1. Tym. 6. 20.)
nemj maudrosti žhury, ale zemstá, howadná, a šabelstá
(Jak. 3. 15.) A Iacobus Acontius (lib. 2. de Stratagem. Sa-
tanæ) napsal : O si illud animis nostris satis esset fixum, qvæ-
cunq; moveatur controversia, rem esse non cum homine, qvæ
eam moveat, nec disputari de uno Religionis puncto, sed per
eam occasionem spectare Satanam ad dissidia, sectas, rixas, se-
ditiones, ac totius Reipub. Christianæ everisionem. O kdy-
by nám (pry)hluboce to w mysli vřázle bylo, že ga-
řatoli se pobne rozepře / čimti gest ne s člověkem / kře-
řtj tijn huul ! ani o gedem toliko někteřj Arřykul Náš
boženstwj ! ale že strze to Satan přiležitosti hledá k
růžnicijm, rozetřkám, swárům, rocenj a wyrwácenj
celé Cirkwe. Gařoř pak wssični bludowě z nepotřebnych
Grážek a hlaubanj při nich, a subřýlněho oně se hadanj, po-
wřawagj : gařj o Bacyřstwj Arřanřtėm zegmėna swatj Cřj-
řt Konřtancy w listu swėm pisse, a wyznawá. (O ěmž ho-
dně gest přecřsti z hystorye Cřřtewnj Tripart. Knihy 1. Kap 20.
Porozumijwame pak že rozepře tato ěrunt swűg řc.)
Porauřj syc Pismo napravowati toho / kdožby zachřacen byl
padem neb bludem nėgatyjm : ale gař ? w duchu tichosti
(Gal. 6. 1.) Gařj pak gest duch tichosti w řechto hadrow-
nych nyněřřřch hadřkách, žalostně se widj. Pismo dř : Newzdy-
chegte gedni proti druhym (Jak. 5. 9.) Tuto pak proti
sobě tak postupuj ti hadrownjcy, že nic nej wzdychanj, žalowá-
nj, na pomřtwolanj / nřbřj protřlnanj gedněch od druhych
se řřř

se slyši. A má přede tato Cesta bytí podle Boha a duchu i ges-
ho: Apostol žre. eblně praví, že nic nemá činěno býti (1. Kor.
ze swár aneb marnau chwalu (Fil. 2. 3.) Proto že to
k ničemu není užitečné / gedine ku podvrácení poslu-
chačů (2. Tym. 2. 14.) a takový nepobožný daremný kři-
stowé, že welmi rozmnožují bezbožnost (1. Kor. 16.) a apo-
mahají k tomu / aby křesťany a hřezauy se gedni od dru-
hých zřazení byli (Gal. 5. 15.) A že kdekoli tak nemau-
drost provádí při Otázkách a hádkách o slova / na-
duty gest / nic nevmege (1. Tym. 6. 4.) Augustinus také
proti takovým pyšným hádkám takto píše (Epist. 174. ad
Pascentium Ariam) Protož rozvažugce mldobu swár /
a slyšice Apostola přiznawag / cyho se, ne že bych již do-
sáhl, a neb dokonatým byl (Fil. 3. 12.) Item, Zдали se
komu že něco vni / ten gestě nic nepoznal gaž by zná-
ti měl (1. Kor. 8. 2.) podle Písem Swatých roz-
mlauwegme gaž nepřilněgi můžeme / bez swárů, po-
kogně, ne marnau a dětinstau chtiwosti gedem nad dru-
hým sájtěziti vsylugce / ale aby pokog Křistů raděgi
wjtězyl w sedcých našich rč. Velhby se tedy cesta kře-
žadky Bohu a swatým geho.

Třetí Cestu / tihají se od gíných / S. Jakub nazývá dílem
zřím (Jak. 5. 16.) a S. Pawel tělesnostj. Když (pry)
někdo říká: Já jsem Pawlů; gíný ga Apollů; zdalž
někte tělesnj? (1. Kor. 3. 4.) S. Augustýn proti Donatystům
dvě knihy sipsaw / řečice gím to že se od Cirkwe Katolické ne-
potřebně oddělili, stěuge: kdez y ta slova má. Quid pro-
dest homini, vel sana fides, vel sanum fortasse solum fidei sa-
cramentum? ubi lethali vulnere schismatis perempta est sani-

tas charitatis, per cuius solius peremptionem etiam illa integra trahuntur ad mortem? Smysl gest: Co prospjwa
 člowěku neporušsenost Wjry, aneb Swátostj - když
 škeze roztržku těla Cyrkwe porušsena gi Zastka? pone-
 wadž kde této není/onyno y w cele gsane nic neprospj-
 waggi (1. Cor. 13. De Baptismo contra Donat. lib. 1. cap. 8.)
 A D. kuter když roztržka Cyrkwj Sasstých s Swjegcarskými
 rownati se počjala / w listu k nim napsal: Napřed, Po-
 korně prosím / abyšste omně smyslenj měli, gako o
 tom / kterýž také srdečně míním / a co k způsobenj
 Swornosti poslanžiti můž / na tom sebau sgiti ne-
 dām / toč zná Bůh/gehož za swědka beru na swau du-
 ši. Nebo tato rŭznice ani mně ani žádnému nic ne-
 pomohla / ale mnoho wškodila: tak že nic dobrého
 a užitečného odtud nadati se nebylo, a gestě není.
 (W listu Německém k Swjegcarům 1. Dec. 1537.) A o té-
 ro tedy cestě nic nesmyslnj Bůh, nic swatj geho.

Maudře tedy činili křesťoli kdy Wenawistem, Swárům,
 a Rozrškám w Cyrkwj bránili / buď že byli Theologové aneb
 Wchnosti pobožné. O Cysařowi Konstantynowi / gatk pře-
 hohlíwě on Rozrškám w Cyrkwj bránil / čisti se může Zystorya
 Cyrkwj: zwlastě Eusebius o žiwotu geho Řaiš. 2. Kap.
 63. až do 70. a Řaiš. 3. Kap. 12. 13. Jowianus též maudry
 a pobožný Cysař / paussěge wšfechněm swobodu w Nabožen-
 stwoj doložil: Že on owšsem žádnému, nechť Wjru ga-
 laufkoli wyznáwá, težkosti nepřčinj / ale wšsak ty nad-
 gině milowati a ctiti bude / křesť se za příklad wystawj
 aby Cyrkew w Swornost a Pokog wwedena býti
 mohla (Tripart. 7. Kap. 4.) Augustýn S. byl w kažej blu-
 d

důa

ů, a rozdělánj Prawdy tak horlivý, jako kdy kdo na svě-
 te býti mohl: ale wšse duchem tichosti, lasty, snáslivosti:
 tak je na řádného od Cýrkwe odesleho/ aneb w Racyistwý obě-
 hleho ani Wrchnosti neb Obey ne popauzel/ ani sám se hněwi-
 wě neporhwal. Tybrž aby z Racyi žádný mordowan ne-
 byl w Wrchnosti pilně gednal: sam pak ac s nimi, wstně y psa-
 ně, dysputowal, a ge w bludjch stihal/ wšak samau toliko
 prawdu řádným haněnm. Ani nezmensšho zagistě zname-
 nj pohnuté myslí a netrpělivosti/owšem přchlosti a mstivosti,
 nídež w geho dysputacých se nespáruje/ ale snazně toliko dš-
 tek Božjch znouu rozenj/ gatž o sobě wyznawal Apesstol Gal.
 4. 19. Še hož sšlo/ že y tēm proti gežich Racyistým bludům
 bogowal, milý byl/ a ge na wětšim dšle rozdělňch ške wy-
 ýškal: Šase aby mezy těmi kdo se k R. tolicstě wšseobecně wj-
 ře hlásali pro Rozdělňost Řádů neb smýslů při Otázkách roztr-
 žitostj nebylo/ welmi pilně opatrowal. (Videatur Praefatio
 Erasmi in Tomos Augustini.) W pečátku Roztržitešj E-
 wangelicštych wzbudil Bůh pobožného Pana Šilipa landkra-
 bě z Šeslu: a za tjm z Včených, Bucera, Melantona a giné ně-
 které, horlivě prostředkujcy. Potom D. Lukasse Olandra-
 šarššho: kterýž lěta 1580. k Cýrkwjm Ewangelicšým w Štana-
 kreychu a Wydelandu o čtyry ty Artykule při nichž rozdělňý
 smýsl gest (o Weiči Páně, o Řitu, o Osobě Krystowě, o před-
 zwědění) psal/ a pěkný Concordie začatek učinil/ kdyby ginj
 pozorowati byli chtěli. Ale bylo, gatž býwa/ když se ohen roz-
 mýš/ že se hasiti nedá: tak tu to mezy rozpálenými Theology
 bylo/ že se mýřiti nedali. Zaslí wšak rozdycky předce potud
 mohli z Wrchnosti pobožných některj, wydanými Mandáty
 aspoň w Šemjch swych zlobiwau tu horliwost/ a na spolu E-
 wangeliký lánj, zapowšdagjce: jako Bnšje Brunšwicšě lě-
 ta 1562. Augustus Kuršššš Sasšš 1566. Jan Kazymjr Sals-
 ššš Administrátor 1584. Páni Normberčané 1585. Bryšššán
 Prwnj

První Salský Kurff. 1522. Knížata Břestá a Lehnická 1601.
a 1614. Starově pak Ewangeličstij w Bralowskij polském
včinili m: 39 sbau léta 1570. Břestanské Porownání, Consens
Sendomyský nazvané / w kterémž y Panstwo, y Kněží, y
Cyrkwe / trogi Konfesij, Augspurské, Cesté, (Bratřské)
a Helwecké / za Bratř se přigali / a tau swornosti z milo-
sti Boží posawad stogj. Týmž způsobem nassi milj Sta-
rowé Cestj léta 1775. sepsánjm sobě gedné společné Konfesij,
a přiwzetjm pod gednu a tauž ochranu Gednoty Bratřské s
Konfesij gegich (Wiz Před. na Konf. Cestau) A léta 1609
wyzdrowienjm gedné společné Konfystore / a učiněnjm Porowná-
nj a Sgednocenj / a zapowěděnjm gmén nepřigenných a sektář-
ských c. Roztržky vlečiti pobožné a swatě w vmysl sobě wzali:
a Pán Bůh mimo wůli gakož Nepřítel společných / tak y buř-
tů některých milostiwě tomu požeňnal / kdybychom sobě bříchy
swými a newděčným darů Božjch wjstwanjm milosti té byli
nezmithali. Týmž Pán Bůh opět wzbuzuge, z Theologu y
Wchnosti slawných, krejš potienj Jozeffa citcólj glauce / na
weřegně Swornosti prostředky myslj: gimž w předsewzetj swa-
tém požeňnati rač pro weliké milosrdenstwj swé Pán Bůh, aby
spogeny byly rozsedliny Cyrkwe, a v lěčeny rany těla Křistowa!

Naproti tomu zle činj krejšj koli Potog a Swornost
Cyrkwe ruffj / buď trápenjm gíných pro Wjru, neb haněnjm
a kaceřowánjm / a neb naposlědy od sebe stitánjm a wylučowá-
njm. Nebo čím wšjm co, než za nástrog se propugčugs to-
mu / kterýz nepřitelem gla Božjm / a Cyrkwe geho / zle / we djslo
stize neopatrnost lidstau dělati hledj? Očimž wředj Křistu /
že když lidé zesnau / (pozoru na sebe nemags) Nepřitel
přigda rozšywá Kautol. A D. Iuter w napřed připo-
menutém k Shweycarům listu doložil: Satan, náš a
Swornosti nepřitel / bude sobě wěděti kde swé nags-

16. Kterýž stromy a stáły na cestu metati budau. zc. gabi se potom po hřichu stalo. Gato y když Ewangeliy w polstie učinili Consens, nassel se B. Morgernstern s některými: a když nisl Předskové nášši w Těchách Swornost wyzdrowili / společněau Konfessy a Konfystoři / nassli se B. Procházka Borowsky / a bylli kdo wjez domácych buřičů / z cizých w Obráně gednoho také připomíná M. Mari. Kterýž (přij) do Těch psánj učiniw howliwě oprávných luteránů: aby w tom spogenj s Sakramentáři netreali / ale se co neydrjwe zase oddělili, napomínal. Tynj pak wsecku tu při na sebe (ach newčasné) gediny M. M. wezma ostatky nás sgednocených Těchů / a neb do své sytē wehnati, aneb kdo wesssem s njm se swornati nechť / za Kacyře odsauditi a od společností Konfessy a Konfystoře oemyslyti, vsyluge. Ach wssmohaucy Bože / nikdyliž pak nezmuďime? níkdylž Jakub a Jan / tcho gsau ducha newyrozuměj? (Luk. 9. 49. 54.) Nikdyliž se Dyotresses, aby milému Apostolu geně milosti a lase společně směřujcymu, powoli / newpamiatuge? (3. Jan. 9. 10.)

Žskagi. A což wsecko snasseti? y Bludy a Kacyřstwj? y Sekty a roztržky? Odp. 1. Byť y tak bylo: lepe snasseti / čemu obrániti w mocy nášši nenj / nežli daremnjm pachytowánjm trápenj přidawati sobě y giným / Cytkwi pak Božj kormaucens.

2. A wssak, kdyby Násylj a drážďenj nebylo / podobně je by Kacyřstwj a Sekty tak mnoho, a tak gžliwých, nebylo. Tak zagistě mluwj Pismo / Kde záwist gest a rozdrážďenj / tu Roztržka a wsseliké dylo žlé (Jak. 3. 16.) A sám Rozum Filozoffy tomu také wj / že ubi deest pugna, deest irritatio: & ubi definit irritatio, definit & expirat paulatim contrarietas. (totž, Kde nenj boje / nenj drážďenj: a kde přestawa drážďenj / přestawa a wywětrawa pomaličku odpornost)

A Stua

A Skutek to mluwf. Konečně tdyby se w počátku tam Ewan-
 gelicy w gedinkém tom Artykuli (o Wečci Páně) nebyli roz-
 trhlí: a neb aspoň potom na sebe tak přisně nenastupovali;
 nebyloby to w tak welikau roztržku wzrošlo. Ale že na sebe
 hned z místa přúde/a ne bez wassně nastupili (nebo tdyž Lu-
 ther Bailsadlowi na to aby proti němu psal stlenicy Wjna při-
 pil/a na Papsi Důkat darował/a Bailsad obě to přigal/ a w [2 Tom.
 tom rozgřčenj a sobě wespoleť tuccwánj se rozess i / nepřimj. len. fol.
 sýkalj se hned z místa wassen a tělesně st?) a sli s sebau gako na 465.]
 plac wybydnutj k zapasnj / každý tjm rmyslem, a na to wyna-
 kladage wsecku sylu, a wiměnj, aby na wicku byl, a wjstězem
 zůstal? Zapomenuli na to, aby raděgi Peteg Boží wjstěžel /
 gatkj (w připomenutem malo wýš powěděnj) Augustýn S.
 aby w dysputacy toho sstěžno bylo radil. A přišlo k tomu / že
 geden na tu, druhý na onu stranu/přisli tuze napjnal: a zawea-
 dli se do takowých hyperboli stých (o přjctomnosti Těla Páně
 w Swatosti) mluwenj / gatkých před t m žádná strana newj-
 wala: luter tělesnau a hmotnau (gatkj druhá strana brala) přj-
 ctomnost msti chťeže/Bailsad pat do konce prawdiwau přjcto-
 mnost wyzdwihuge. A také býwá / tdyž se dwa na to wyda-
 gj/aby každý w swau stranu tahl/že na prostředku zůstati nemo-
 žné/wychylj se tento sem, onenno tam, přisli daleko: a přichá-
 zý na to in fervore contentionis, že se někdo z wst nebo pěra le-
 daco wypustiti/a potom toho zastawati, potulý (buď na wzdo-
 rú straně odporne, aneb že ad aburda hnangla / a pustiti swého
 nechťeže ginať nemůž) náčejby krom swatu a tabanice nepo-
 myslil. Gakož pak Reformati wkazugi, že D. luter před začá-
 tem swátu o tagemstwj Wečce Páně a Spůsobu přjctomnosti y
 posjwanj těla gěho / tak mluwil a psal, gatkj eni že se podle Pje-
 sem a Starých Otců smyslu mluwiti má, smyslegj. (Wiz o
 tom Acta Concordix Německým gazytem lěta 1524. w Am-
 berce tistěna, in octavo, od stranky 150 až do 213.) A tak tdyž
 D i j by se

30
by se byli do swatosti nedali / byliby při jednom smyslu y geho-
nostegněm mluwenj zůstali: gals aby se w Cyrkwi dalo /
Aposstol strze gmeno Pana nasseho Gesu Krysta prosyl. (1. Cor.
1. 10.) Ale kdyz se do hloubanj dali, a to chitwě / pro zahabes-
nj jeden druhého / pustil pan Bůh aby se rozestli, a prostře dnj
přijmou cestu, genz gest Sprosinost Wjry / stratili! odkudž
následowalo, že se y do giných controversi a sporů, na kteréž
zpocatku ani nemyslili, zapletli. Nebo chitějce gedni pod-
statné těla Krystowa přitomnosti docahnauci / wnesli to, že Kry-
stowa Těla giný gest způsob neili nasseho / proto že ono s Bož-
stwim spogeno gsuc na mnohých mystech, nybř na wessch byti
můž w ten ryz čas / a tak y w Chlebě a Wjně: odkudž powstala ro-
zepře o Osobe Krystowě, t: o Wsudy přitomnosti Těla geho /
a nářek Ubiquitatis. A kdyz druzý na Analogiam sacra-
mentalem se odwoławali (že w každé Swátosti po spolu arcý
gest to drwé / znamenj a wyznamenaná wěc / wssak poswátně)
roz s nimi začat swar y o druhau Swátosti. Břest, že také moc
gegý wyprazdňuj: y začali gim spsati Sacramentů / rotiz
Swátostj zlehčowatelů. Potom pak, kdyz se zylil swar, a pos-
deslo čim dále čim wětsj podhljdanj / a přistaupila některých
k dokonalému druhé strany zlehčenj chitwost; zdwihla se wo-
tegná wálka, a nezustal žádný téměř Artykul Wjry / w kterémby
gedni druhých (natum in scirpo quarentes) nebrali w pode-
zřenj / a nelapali za slowa / a ne rozwoławali w bludjch. Že
hoj posšlo dokonalé téměř lasty wdussenj / tak že se ne gato gedno-
ho a rehoj Ewangeliium Wyznawacj / ale gato Nepřátelek so-
bě wespolet měli: a prawj Ewangeliium Krystowo Nepřáte-
lé nad čim plessice / z nás sobě diwadlo wdělali: mezy ginými
na překážku běhu S. Ewangeliium sepsanými knihami také
zde w Polště Bellum Evangelij qvinti wydawosse. Aniž kła-
mali: nebo opravdowá nenawiss, nepřácelstwj, wálka, by-
la: kdyz tito onyno za Ubiquitatem, Zapernaticy, Eutychyány;
onimo

onino zase tyto za Sakramentáře. Těstovány, Atyány, y mě-
li y lali. (Wiz o tom D. Meyfarti Dissertationem Acade-
micam, Cap. 11. § 62 a 63.) Tak se vložalo skutem / že (ni mi-
um altercando & Veritas & Charitas amitti potest) příli-
šnými hádkami y Pravda y Laska strati se může.

3. Třetí wšak odpověď na to (Slušili w Církwí wšlecht
snášeti?) tato gest/že nemijníme Kacířstwí a S. kř/ale rozdí-
lost Smyslu / gruntu Pravdy a Spasení newytracujících; a
rozdílnost Řádů/ Jednoty Církwě netrhajících. A taková,
ne wěšší rozdílnost je mezy námi Ewangelií y gest / my za wěc
tristau máme: jako y wšickni třetí duchem tichým s naležitau
wctíwostí a Boží báží (kteráž při tom býti má/gatž připome-
nuté napřed Augustýnowo porwědění wložuge) do těch Con-
troverzií nahlédli/neginat poznáwají. Těb ačkoli kdýž proti
sobě bog ztuzují (a zwlastně kdýž zapalawa hlawa péra dopa-
dne) hrozne wěcy proti sobě na plac wrywodí/ wšak kdýž se po-
kogně do toho nahlídne / gat ta neb ona strana smysl swýg / a
mluwoj swá / při té neb oné wěcy / wyswětluge/ nelze giněho
nagjti (jwé gest Bůh) než že, aneb to též smýšlejí obo-
gi, aneb w malo některých Artykulích welmi málo
rozdílu gest/ne w wěcy/než w způsobu nějakém wěcy:
kteréhož způsobu kdýž nám Bůh w Slowu swém newygewil.
a hlaubati nekázal/neglepeby mlčeti o tom bylo. Aneb měkoli
by wždy něco toho wyhledawano býti / mohli by to wčej mezy
sebau msti, a Církwě Boží tjm nekoimautiti.

Že pak malý gest Smyslu rozdílu / gify gest tento důwod / že
kdýž se strany cbě solenniter na tom shledy / aby duchem po-
kogným potud srownánj gest neb nenj ohledaly / wždycky má-
lo rozdílu našly. Ku příkladu: Kdýž se lěta 1529. D. Luter s
Ewingliem shledali w Marpurch / (z obogj strany wšce Theolo-
gů při sobě mēwše) wložal se při wšech Artykulích Wry ge-
dnosteg:

2
 dnošegný smysl, kromě o Večeři Páně/ Ale tu vše srovná-
 m nesli rozdíl se našlo; gatz 3 Aťt těch se wioj / a z weto-ge-
 gich zawjety: Aťtoli sme se o to, Bykoliby prawě Če-
 lo a Krew Krystowa Čelestně (Leiblich) w Chlebě a
 Wíně/ na ten čas neporównali/ má wšak gedna stra-
 na k druhé Lástu Aťestanstau potud ney wš gedno-
 ho každého swědomj dopausstj, prokazowati / a z o-
 bogj strany Wšemohaucyho Boha pilně prosyti/ aby
 nás duchem swým w smyslu prawem utworzowal /
 Amen. Aťtoli pak se potom nedorozuměnj y w giných
 Aťtulkých rozmohla/ a nad mytu ostře po celých sto let, a wš-
 se, walčeno: Edy wšak opět obogj strany Theologowé Četa
 i 631. w Lipské (w přitomnosti a s powolenjm Buršfürstů
 a Knjzat obogj strany) na tom se šneli/ aby pokogně do wšech
 těch rozepj nahlédnauce/ potud se šnassegj neb nesnassegj, wy-
 rozuměli: našla se we třech toliko Aťtulkých smyslu rozdíl-
 nost, gm: O Osobě Krystowě/ o Večeři Páně / a
 o Předzwěděnj Božjm. A wšak y tu ne o negatku Wěc/
 ale o způsob toliko wěcy. Což každý poznati můz Rozmlau-
 wánj to čta. Nebo o Osobě Krystowě wyznaly obě
 strany, (1) Že Krysta wějš býti prawým Bohem a prawým
 Člowěkem. (2) A oboge přirozenj w té gedné Osobě spoges-
 ně k wěčné nerozlučitedlnosti/ tak že nikdy a nikde gedno bez dru-
 hého nenj: (3) A wšak každé přirozenj zůstawa tjm čimž gě/
 nesmjšně. (4) Aťtoli trpěti a umřěti / wlastnost gest lid-
 škého, ne Božského přirozenj/ že wšak neupělo lidště toliko pří-
 rozenj/ ale sám Božj Syn/ Pan sláwy/ Bůh požehnáný nawěky/
 trpěl podle Těla: tak že Krew geho gest, Krew Syna Božjho
 (1. Jan 1. 7.) a Krew Božj (Skut. 20. 28.) (5) Protož to
 mšuwenj, Božstwj trpělo/ aneb Člowěčenstwj toliko trpělo / že
 nenj

nenj písemně, a vjswáno býti nemá. (6) A pohněwadj w Kry-
stu wseřka plnost Božjwj přetýrá tělesně. (Zol. 2.) Že celý
Krytus, wseřwědaucy, wseřmohaucy, wseřdypřjstomný gest/
Bůh y Člowěk ič. (7) A tak celý Krytus, bez rozdělowanj
přirozenj, wyřwan byti má. (8) A ten iřj celý Krytus/ Bůh
a Člowěk wseřdypřjstomně wseřěř iřdj (a wseřak bez tělesneho
mysta zaměštenawanj / ohne leibliche räumligkeit) a s nami
zůstawá do skonanj swěta / a kdekoli je dwa neb iřj šhromařdj
we gměnu geho/ wprostřed nich gest. ič. (9) Artýkul o žstaupen-
jenj do Pekla že gest težtý k wystřizenj/ gato y Seděnj geho
na Prawicy Božj : a wseřak obogj wěřj / že celý Krytus /
Bůh y Člowěk / do Pekla žstaupil. ďabla i čemehl, a Peklo
wyřbogowal ič. (10) A do Niebe že wstaupil prawdiwě / a ne
gen strže něgatké zmřizenj : a to ne při swěm početj / ale čtyřideř-
těho dne po wstřřssenj : a že to Niebe do něhož wstaupil / gest
wstřřssny přjbytek Božj : a mřsto gřstě/ nalezagjcy se wen z wě-
ditedlněho swěta na wysostj, kdej y my přjbytky swě mřci má-
me : a wseřak tam w Niebi Pán je wzawřraný nenj. (11) Pra-
wice Božj je nenj mřsto něgatké stwořené : ale Sláwa a Wele-
bnost, Moc a Wseřmohaucnost Božj ič. a seděnjm na Prawicy je se
nemřnj tělesně něgatké někde seděnj / ale wěčne panowanj / podle
obogjho přirozenj, naderwřřm stwořěnjm / a čest Božřta kteraž
se genu oderwřřěho stwořěnj djeti má. (12) O Auradu to-
liřej Krytomu srownali se / že podle obogjho přirozenj
wřřřonal Vřřad Prostřednictwřj a Wřřřaupenj Syn Božj : w
swěm přjgatěm neřřřwěřřgřřm Těla řřže ně, půřobě wseřěř ič.
tak že Tělo Syna Božjho má w sobě moc obřřřwřřgřřj (Jan 6.
33. 51. 53. 54.) a Břřw geho moc očřřřřgřřj oderwřřěch hřřřřř
(1. Jan 1. 7.) Pozůstalo při tomto Artýkuli neporo-
waně toto gedno : Něřoliby se také tak mřřwřřti / že
gatož celý Krytus, Bůh a Člowěk, wseřwědaucy,
wseřmo

wšsemohaucy, wšsudypřitomě gest / tak y oboge
 přirozenj geho Božstwj y Člowěčenstwj / wšsewě-
 daucy, wšsemohaucy, wšsudypřitomě gest? Theo-
 logowé Sassej wyznawali, že může a má; w tom smyslu / že lid-
 šk Krystowo přirozenj wšseč'o wš, můž, a wšsudy gest / škze
 Božstwj své. Ale druzy to mluwenj za nepřipadné magic /
 žádali aby se w tomto hlubokém tagemstwj našlo při těch for-
 muljch mluwenj, kterychž pismo Swaté, a stař Duchownj
 Sněmowé, a Konfesly Augšpurkské, vjswá. Tehož od dru-
 hé strany k dalššimu a plnějššimu wroženj odloženo.

W Artykuli o Weceři Páně odcitli se obogj Transub-
 stanciacy y Consubstanciacy: to gest, smyslu o proměňowánj
 Chleba w Tělo (a Wjno w Krew) a o spolu spoďstatňowánj
 toho neb zawjranj gednoho w druhém / y wšleliheho hmo-
 tného a telesně způsobu přitoměnosti Těla Krystowa /
 a tlaněj se gemu w chlebě. Tie žeby wšak sami žiwlowé w
 Swátosti byli, Chleb a Wjno: aneb sama toliko moc a působ-
 benj / aneb pauba znamenj Těla a Kwe Krystowy: ale že
 prawě podstatné Tělo Krystowo / za nás lámané /
 a prawá podstatná Krew Páně / za nás wylitá / škze
 prostředek požehnaného Chleba a Wjna prawdiwě a
 přitomě se podává, rozděluje, a požjwá / mocý po-
 swátneho spogěnj: kterěz záležj ne w samém toliko wyzna-
 menánj / ani w samém toliko zapečetowánj / ale také w společném
 nerozdělném rozďawánj Zemštych žiwlů a prawého Těla a
 Kwe Páně. A wšak takowé postowánj těch wěcy spoge-
 nj / že mjšto má toliko w vjswánj od Krysta wydaném, a ne
 ginde. Dale, y w tom se šgednotili / že w duchownjm Krysta
 požjwánj, kterěz se w vjswánj Weceře Páně na Zemi děje / ne-
 toliko moc, wšitě a působenj / ale y podstata Těla Krystowa,
 a Krew

a Krew geho, se požíwá : gačo také, že w požíwání požíwá
mám spolu s žiwoty Tělo a Krew Páně se podává. Pozusta-
lo při tomto Artykuli na odporu toliko toto : Tělo a
Krew Páně / takeli se vsly zewnitřními / tak dobře od
nehodných / gačo hodných přijímá a požíwá ? čili toli-
ko vsly wjry / od těch samých křečj s wěrau přistupují
Theologové Sassij zastawali prwnjšo / proco že Křystus dš
Gezte, to gest Tělo mé / pite, to gest Krew má. Brandebur-
stj a Hessij připomínali / že gšti Tělo Křystowo, a wěriti w
něho / Křystus sám za gedno a též bēie / (Jan 6. 35. 40. 54.) a
tém wšsechněm křečj Tělo geho gedš a Krew pīgš, žiwot wěčný
přiwlaštínuge (ibid. 54. 56.) kterehož nehodnj nemagi (1.
Kor. 11. 28.) a protož onich že Tělo Křystowo gedš, a Krew pī-
gš / mluweno byti nemá (ale požíwatnost toliko tak welikého
tagemstwj : gels z Augustýna náš M. Jan Hus mluwj.)

W Artykuli o Wywolenj / wznali obogi, (1) že
Bůh od wětu w Křystu wywolil k žiwotu wěčnému / ne wšse-
ky lidi / ale některé. (2) A počet Wywolených, y gmená, že
saměmu genu známá gsau. (3) že žádný wywolen neni / neš
kdo wvěti měl w Křystu / šteze moc a působenj Slowa a Du-
cha geho / a w tom setrwati : a protož ti kdo Wywolenj gsau/
že od milosti Bojž do konce wypadnutí nemohau byt se y na-
čas wychylili. (4) že Bůh y wywelowání lidi / žádné přiči-
ny w nich samých nenalézal / ani nátkonnosti k wěčenj, nymogi-
né : ale že wšsečo to co dobrého w Wywolených gest / z pauhé
swobodné milosti Bojž / kteráž gim w Křystu Gejšsi dana gest
před čas y wětu, půwodně plyne. (5) že Bůh od wětu ty o
nichž wědel že w hřššich a Newěre setrwagi / k wěčnému zaby-
nutí a zawrženj předwšdil. (6) Ale to zawrženj že se nestalo ex
absoluto decreto, z pauze prostého vsudku / gačeb y Bůh bez o-
hledu na newěru lůstau někoho / dle samé lybeznosti své, zatra-

E ij

cowal,

coroval. (7) Ale přičina y zavoršenj y zabynutj že gest w samých
 lidech, žijich a Newěra : wywolensj pat a spasenj přičina / w las
 mém Bohu / Milost geho w Kristu Ježíšči. podle přisina :
 Zhauba twá Izraeli z tebe gest / ale ze mne peimoc twá
 (Oze. 13. 9.) (8. o Wywolensj a Spasenj swém je se vgiště a
 wati má ilowět, non à priori, sed à posteriori / ne wyzwojda-
 njm tagne Bojž Rady / ale podle wygweného Slowa / wyhle-
 dawanjm při sobě Wjry, a Owoce Wjry : A protož že bezbož-
 nost gest iškati / Kdo gest z počtu wywolensjch musj spasen bý-
 ti / wěr on neb newěr / cín dobře neb zle. (9) A že při tomto
 hlubokém Wywolensj Bojžho tagemstwj / mnoho Otazel lidstj
 wtíp číniti můje / kterýmž w této smrtedlnosti wyrozuměti, a
 na ně ginat odpowjdati nemůžeme, nož s Pawlem Swatým /
 O Tlowěče, kdo gšy ty / je odmlawas Bohu ? Zdalj hniec dš
 žněst / prois mne tak wočel ? i. (Kjrn. 9. 20) Item, O blu-
 bosti bohaštwej. y mardrosti, y uměnj Bojžho / gať gšau ne-
 pyratědlnj sandowé geho ! i. (Kjrn. 11. 33.) A w tomto hle-
 Artykuli srownanj gest / (podle této Theologů Sastých
 declaracy) téměř wewšsem : a patně gest se eo proti tomu
 některj giny k Augšpuršké Kofesj se hlášjcy Theologowé (o
 Weřegném wšsech lidj Wywolensj / wšsech k wjře předžrženj /
 wšsech strže Krista wykaupenj i.) psawali / a na Reformaty
 lali / to paubě prywátnj domnjntj byly gich samých / proti Bo-
 žjmu Slowu / proti Augštynowu a wšsech starých, nýbrž pro-
 ti Luterowu Brenyowu a ginych / y samé Formulæ Concor-
 dia, wčensj, wytrně boguzjcych. Sedné wěcy Theologowé
 wé Sastj w tom lipštem rozmławanj z Anby Concordie
 doložili / mšsto punktu 10) cožby se od wznanj Reformatů roz-
 dlně dalo : gmenowitě / že. Ač nás Bůh w Kristu z mi-
 losti wywolil / wšak (pry) tak / že napřed widěl, Kdo
 šale a prawdiwě w Krista wěrni bude i. Gato by

Pán

Pán Bůh pro předzvědení Mjru lidé vyvoloval. A nesať poněwadž se píše w punktu (4) zřetelně wyvěchli, že Bůh w nás přijiny wyvolowaní žádně nenalezal, ani naklonenosti k věčenj n. patrné gest / že Mjru byti datum Božím wyznawa-
gi-gako y Reformati y Apossil Effez. 2. 8.) Bud tedy že dje-
me / že nás předzřidil k Mjre w Křistu (abychom věiše žiwos-
věiný měli. Jan 20.) aneb že nás wyvolil w Křistu / proto že
předzvěděl Mjru w něho gakožto budaucý dar swag : gedno a
těs gest.

To gest summa a krátký wýtah Rozmlauwání
Lipskeho / co se těch tří w nedorozumění zůstawagi-
cých Artykulů dotýče. Z čehož gest patrné/že Ewangelicy
sádnými Kacířskými, grant spasení wywracujícími/ (mysly
(Bohu buď chwała) mezi sebou rozuzlují negsau: a protož w
tom ročem rozděl gest/ poněwadž malý gest, snasseti se mohou /
a pro lastu bratřistau / nybrž pro tu společnau tak welikého swě-
tla Ewangelium S^o vlastnost, powinni gsau: a že ten genš
(zwelíčowaním těch věcy) formantí Cýrkew Boží / upěti bude
jauš/nechť gest on křotoli (Gal. 5. 10.)

mi Ewangelijy gednomy / Inf gſance / Xadſi obzwoľſſenſho, po-
 wo ſobě obzwoľtſeho geſtſe ſe dſſjme / to ſe nenaſſadnē trhanj Cyr-
 twe / ani wēc ſprawedliwē pohorſſenſ. tomu dawagjey. wkaſa-
 no gē w Ohlaſſenſ. Viedoſtawali pať wſdy nēcotu plnē a do-
 konale ſtroomoſti Cyrtwo Ceſtē / ohlaſyli ſine ſe tať / ſe wćniti
 wſſectſo horowi gſine / ſe čehotoli hognēgſſi Cyrtwo Boſj po-
 ſog a wozdělānj pogiti mſj. Edy Buh přjiny wkaſe. Wſny
 w tomto z formaucenj, proč na naſ nēcdo pro rozdjlnoſt Xadſi
 (při němž zanechanj ſine) tať zlobiwē naſtupowati / a o ſpo-
 lećnoſti odſtrkowati mať.

Dj geſtſe nēcdo : Poněwadž ſe tať malo od naſ
 dělſte / proč do konce knām, ſtraně wćſſi, nepřjſtaupſte.

Odp. My ſe malo od waſ dělſme, prawda geſť / ale wy o
 naſ přjliſ hrubě. Nebo wſnyſſegſce a rozwoľawagſce, ſe
 ſine bludari a ſektaři / wſtupugere tſm zpuſobem od naſ / a naſ
 od ſebe y odhānjce y odwracyte / a ſpogenj tomu ſami branſte.
 Gako. Edy ſine teď w Ohlaſſenſ ſwem ceſty k dobrému o ſobě
 wſpolet ſmyſlenj, a plnēgſſjmu ſe ſpogowanj, tēto podali /
 aby chom naprotom dowěrně ſluſeb Cyrtwojch wjſwali gedni
 w druhych / w tom ſhromazdēnj kterému tdo Edy přjstomen
 geſť (Ohlaſſenſ. ſtr. 207.) odpowjda nám nato A. Samuel
 w Obrānē ſwe (ſtr. 373. c.) ſe to býti nemſj / my ſeby chom tať
 mēli ſortel před nimi : magſce (přj) v nich w gegich Swato-
 ſtj prawau přjstomnoſť Těla a Krwe Kryſtowy / oni pať ſeby
 toho w Reformatu a w naſ nemēli / neſhola znamenj. Tať ſe
 opēt naſaudnau ſtolicy poſadil / a wypořed wſſetecnau wćnil /
 dokaſaw ſtutecně / ſe wſty nam Potoge podawa ſtutkem o nēg
 neſtogj / ale geg od ſebe ſtrka. Ale doſti oře trogj zle, myľnē,
 a k dogſu Potoge praweho w Cyrtwo Boſj na wěty nemoſnē
 ceſtē / wlaſyl / w doſach / a Roztržkach : přjſtupme k wkaſ-
 zānj ſobě prawe Ceſty Potoge / kterau Buh ſchwaluge.

Ceſta